FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 34031
Nom: Arqueologia de la Mediterrània
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1005 - Grau en Història	Facultat de Geografia i Història	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1005 - Grau en Història	Arqueología del Mediterráneo	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

ARASA GIL FERRAN

BLASCO MARTIN MARTA

QUIXAL SANTOS DAVID

RESUM

Aquesta assignatura permet aproximar-se a les principals civilitzacions de l'Antiguitat a la Mediterrània a través de les restes arqueològiques. El focus d'atenció es posa en el món grec i romà, amb referències a altres cultures com el món fenici-púnic, ibèric o etrusc. Al llarg de l'assignatura es tracten aspectes essencials com l'urbanisme, el territori, l'arquitectura, els espais domèstics, les creences, el comerç i les produccions artesanals, entre d'altres.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1005 - Grau en Història

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diversos contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica.

Capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants dins de la seua àrea d'estudi per a emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica

Capacitat d'identificar i utilitzar apropiadament fonts d'informació per a la investigació històrica.

Capacitat d'organització i planificació

Capacitat d'organització i planificació.

Capacitat de combinar les dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socioterritorials

Capacitat de comunicar-se i argumentar en forma oral i escrita en la pròpia llengua, d'acord amb la terminologia i les tècniques usades en la professió

Capacitat de llegir, analitzar i interpretar el registre arqueològic.

Capacitat de transcriure, resumir i catalogar informació de forma pertinent

Capacitat per a manejar els recursos i tècniques informàtiques i d'Internet en elaborar dades històriques o relacionades amb
la història (mètodes estadístics, bases de dades, etc.).

Capacitat per a transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Comprensió dels conceptes bàsics de la teoria de la història

Compromís amb el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones

Coneixement de la història europea.

Coneixement de la història local

Coneixement de la història nacional pròpia.

Coneixement del marc diacrònic general del passat

Coneixement detallat d'un o més períodes específics del passat de la humanitat

Coneixement i habilitat per a usar mètodes i tècniques d'altres ciències socials i humanes.

Coneixements de geografia física i medi ambient

Coneixements dels espais geogràfics regionals

Conèixer i comprendre, des de l'àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diverses necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Consciència crítica de la relació entre els esdeveniments i processos actuals i el passat

Consciència crítica de la relació entre els esdeveniments i processos actuals i el passat

Consciència de les diferents perspectives historiogràfiques en els diversos períodes i contextos

Consciència dels mètodes i problemes de les diferents branques de la investigació històrica: econòmica, social, política,
cultural, de gènere, etc.

Consciència dels temes i problemes del debat historiogràfic dels nostres dies

Consciència i respecte pels punts de vista que es deriven d'altres antecedents culturals o nacionals

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diverses activitats realitzades.

Desenvolupament de les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Entendre la història com a disciplina que permet investigar i formular hipòtesi sobre les societats passades

Expressar-se correctament, tant de forma oral com escrita, en qualsevol de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

Habilitat d'exposar de manera narrativa els resultats de la investigació conforme als cànons crítics de la disciplina.

Habilitat per a usar els instruments de recopilació d'informació, com catàlegs bibliogràfics, inventaris d'arxiu i referències electròniques

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció

Plantejament, cronologia, geografia, fonts, termes i conceptes.

2. La ciutat

L'urbanisme. Espais públics i monuments. Principals ciutats de la Mediterrània antiga. Morfologia, evolució i especificitats del fenomen urbà.

3. El territori

Chora i territorium. Parcel·lacions i vies de comunicació.

4. L'art de construir

Materials i tècniques. Ordres arquitectònics. Els grans edificis urbans.

5. Les obres d'enginyeria

Ponts i aqüeductes. Ports. Fortificacions

6. L'espai domèstic

La casa a Grècia. Domus i vil·les.

7. Llocs de culte

Temples i santuaris. Culte i ritual.

8. El món funerari

Rituals i pràctiques. Les necròpolis. Tipus de tombes.

9. El llenguatge de les imatges

Escultura. Pintura. Mosaic.

10. Produccions artesanals

Ceràmica. Joieria. Vidre.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Altres activitats	15,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	90,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

A) Assistència a classe:

1) Classes teòriques (30 hores): a l'aula, l'equip docent exposarà a l'alumnat aspectes essencials de la matèria, tractarà de sistematitzar els continguts, proporcionarà i facilitarà bibliografia per a la preparació de l'examen. És fonamental que es realitze, de forma prèvia a l'exposició del professorat i per a cada tema, una lectura d'aquell manual o d'aquells textos que prèviament se li indicaran.

2) Classes pràctiques (15 hores): la realització d'exercicis pràctics es desenvoluparà fonamentalment en les classes presencials. Consistirà, entre d'altres, en l'ús d'eines TIC per a comprendre certes questions pràctiques, així com el comentari d'imatges projectades mitjançant presentacions de Power point, de fotografies, mapes, croquis, textos i material arqueològic amb la finalitat de capacitar el alumne per a la lectura, anàlisi i comprensió dels textos i treballs publicats que es faciliten en la bibliografia.

3) Realització de dues activitats complementàries (15 hores): l'alumnat participarà en les activitats complementàries programades pel professorat de l'assignatura i/o per la Facultat (visites, excursions o cicles de conferències, així com activitats diverses a desenvolupar per l'alumnat). Perquè aquestes siguen valorades l'activitat se'n podrà exigir una memòria; en aquest cas, les característiques de la memòria es comunicaran als alumnes amb anterioritat a la realització de l'activitat.

B) Tutories:

L'estudiant podrà assistir a les hores d'atenció que el professorat tinga establertes amb la finalitat de realitzar consultes sobre qualsevol aspecte relacionat amb l'assignatura. Els horaris de les tutories s' indicaran a l'Aula Virtual i al Tauler d'Informació del Departament de Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura consistirà en:

Proves escrites: 80% de la nota final, sempre i quan se superen els 4 punts sobre 10.

Activitats Complementàries: 20% de la nota. En el seu cas, els estudiants entregaran els treballs i materials requerits en las dates previstes.

Les **Activitats Complementàries** podran ser programades per la Facultat o ser específiques del grup. Al principi del curs s'informarà del tipus d'activitats mitjançant l'Aula Virtual.

S'exigirà correcció gramatical en totes les proves escrites, tant en l'examen com en les memòries de les activitats complementàries. Així mateix, es valoraran la capacitat de síntesi, la precisió conceptual i la claredat expositiva.

La **nota final** serà el resultat del còmput proporcional dels ítems anteriors, però per aprovar l'assignatura, en la prova escrita haurà d'obtenir-se una nota mínima de 4 punts sobre 10.

En la **segona convocatòria**, la nota final serà el resultat del còmput proporcional de les notes obtingudes en l'examen de la segona convocatòria i les activitats complementàries. Aquestes no es podran recuperar en la segona convocatòria, però les notes d'aquestes es mantindran per a la segona convocatòria.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament en la qualificació de totes les proves escrites i la seua acumulació pot comportar el suspens de l'assignatura.

En relació amb quines obligacions té l'estudiant si utilitza IA en les activitats avaluables i per a la declaració responsable d'ús de la IA, veure la "Guia d'actuació per a l'ús responsable de la intel·ligència artificial (IA) en les activitats docents i d'avaluació a la Universitat de València" al següent link: <https://www.uv.es/graus/normatives/Guia_actuacio_IA_UV.pdf>

BIBLIOGRAFIA

- ALCOCK, Susan E.; OSBORNE, Robin (eds.) (2007): Classical archaeology, Blackwell Publishing, Malden-Oxford-Victoria.
- HÖLSCHER, Tonio (2010): L'Archeologia Classica. Un'introduzione, L'Erma de Bretschneider, Roma.
- BEARD, Mary (2016): SPQR. Una historia de la antigua Roma, Crítica, Barcelona.
- BOARDMAN, John (2001): The history of greek vases: potters, painters and pictures, Thames and Hudson, London.
- CARANDINI, Andrea (2008): Archeologia classica. Vedere il tempo antico con gli occhi del 2000, Giulio Eissandi Editore, Torino.
- GOLVIN, Jean-Claude (2016): Ciudades del mundo antiguo, Desperta Ferro, Madrid.
  GOLVIN, Jean-Claude (2022): La ingeniería del ejército romano, Desperta Ferro, Madrid.
- GROS, Pierre (1996): L'Architecture romaine du début du IIIe siècle av. J.-C. à la fin du Haut-Empire. 1. Les monuments publics, Picard, Paris.
- GROS, Pierre (2001): L'Architecture romaine du début du IIIe siècle av. J.-C. à la fin du Haut-Empire. 2. Maisons, palais, villas et tombeaux, Picard, Paris.
- HELLMANN, Marie Christine (2006): L'architecture grecque, Picard, Paris.
- KLEINER, Diana E. E. (1992): Roman Sculpture, Yale University Press, New Haven-London.
- LING, Roger (1998): Ancient mosaics, British Museum Press, London.
- MORENO, P. (1988): Pintura griega: de Polignoto a Apeles, Mondadori España, Madrid.
- MORENO, P. (1994): Scultura ellenistica, Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, Roma.
- RIBERA I LACOMBA, Albert (coord.) (2013): Manual de cerámica romana del mundo helenístico al Imperio Romano, Alcalá de Henares: Museo Arqueológico Regional; Comunidad de Madrid, Sección de Arqueología. Ilustre Colegio de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias de la Comunidad de Madrid, Madrid.
- ROCA ROUMENS, M.; FERNÁNDEZ GARCÍA, Mª I., coords. (2005): Introducción al estudio de la cerámica romana. Una breve guía de referencia, Málaga.
- ROLLEY, Claude (1994): La sculpture grecque I. Des origines au milieu du Ve. siècle, Picard, Paris.
- ROLLEY, Claude (1996): La sculpture grecque II. Le période classique, Picard, Paris.
- ZARZALEJOS PRIETO, Mar; GUIRAL PELEGRÍN, Carmen; SAN NICOLÁS PEDRAZ, María Pilar (2010): Historia de la cultura material del mundo clásico, UNED, Madrid.